

Valmieras Mūzikas skolas
Mācību priekšmeta
Mūzikas mācība, Solfedžo un mūzikas teorija

Programma

I Mērķi:

- 1.1. attīstīt visus mūzikas uztveri, atskaņošanas praksei un muzikāli radošai darbībai nepieciešamos muzikālās dzirdes komponentus: melodisko un harmonisko dzirdi, metroritma un formas izjūtu, muzikālo atmiņu;
- 1.2. attīstīt mūzikas valodas izpratnei nepieciešamās muzikālās domāšanas spējas, radot spilgtus priekšstatus par mūzikas valodas elementiem, vingrinoties tos saklausīt *dzīvajā mūzikā* un mācot tos nosaukt vispārpieņemtajos terminos;
- 1.3. rosināt audzēkņus praktiskai muzicēšanai un muzikāli radošai darbībai, kas sniegtu prieku un gandarījumu, līdz ar to radītu un saglabātu interesi par mūziku turpmākajai dzīvei;

II Galvenie uzdevumi:

- 2.1. nodrošināt sistematizētu pamatzināšanu un pamatprasmju apguvi solfedžo, veicināt muzikālo spēju attīstību;
- 2.2. veidot bāzes iemaņas jebkurai audzēkņu muzikālai darbībai;
- 2.3. attīstīt, izkopt un pilnveidot muzikālo dzirdi, muzikālo atmiņu un ritma izjūtu;
- 2.4. attīstīt muzikālo domāšanu;
- 2.5. apgūt pamatterminoloģiju mūzikā;
- 2.6. atraisīt individuālās radošās spējas;
- 2.7. uzstādīt audzēkņu un skolotāja kopējā darba konkrētos mērķus: no vienas puses, piedāvāt standartprasības (kas būtu izpildāmas un sasniedzamas jebkuram muzikāli apdāvinātam audzēknim), no otras puses, iezīmēt ceļus, pa kuriem varētu attīstīties muzikāli apdāvinātākie, profesionāli perspektīvākie audzēkņi;
- 2.8. palīdzēt pedagogam orientēties solfedžo priekšmeta plašajā uzdevumu, apgūstamo elementu un jēdzienu klāstā, iespējami skaidri parādot, kas jāiemāca, pie kādu iemaņu izkopšanas jāstrādā katrā apmācību pakāpē katras mācību priekšmeta tematiskās daļas ietvaros;
- 2.9. panākt, lai mācību priekšmeta "Mūzikas mācība, Solfedžo un mūzikas teorija" programmas apguves rezultātā, audzēknis mācību gada noslēgumā, atbilstoši savas apmācības pakāpes un klases prasībām, prot veikt šādus uzdevumus:
 - 2.9.1. dzied, solfedžē, lasa no lapas:
 - 1) dzied no galvas dziesmas, pirmām kārtām – tautasdziesmas, ar vārdiem, ar nošu nosaukumiem, spēlē tās dažādās tonalitātēs;
 - 2) solfedžē no notīm gadā apgūto melodiju izlasi – grūtākās, skaistākās, metodiski noderīgākās dziesmu melodijas un skaņdarbu tēmas;
 - 3) dzied divbalsīgas (trīsbalsīgas) dziesmas ansablī, kā arī izpilda solo, vienu balsi dziedot, otru spēlējot;
 - 4) lasa no lapas nepazīstamas melodijas;
 - 5) solmizē no lapas nepazīstamas melodijas;
 - 6) lasa no lapas ritma vingrinājumus;

2.9.2. praktiski darbojas ar apgūtajiem mūzikas valodas elementiem:

- 1) spēlē, dzied, raksta, nosaka nošu tekstā pakāpes, intervālus, akordus, kā arī pakāpju, intervālu un akordu secības, parādot sasniegto orientēšanās līmeni skaņkārtā un tonalitātē;
- 2) spēlē, dzied, raksta, nosaka nošu tekstā intervālus un akordus no skaņas, parādot sasniegto orientēšanās līmeni intervālu un akordu struktūrā;

III Satura apguves ilgums un apjoms:

3.1. mācību priekšmeta "Mūzikas mācība, Solfedžo un mūzikas teorija" programmas apguves ilgums ir 8(9) vai 6(7) gadi. Sešgadīgajā apmācības cikla audzēkņiem ir jāsasniedz programmā minētās 7.klases noslēguma prasības. 9 vai 7 mācību gads paredzēts kā sasaistes posms, lai nodrošinātu loģisku pāreju no pamatizglītības pakāpes mūzikas profesionālās vidējās izglītības pakāpē;

3.2. mācību priekšmeta programmas apguves apjoms ir divas mācību stundas nedēļā, 70 mācību stundas gadā. 8 (9) gados ir 560 (630) stundas, 6 gados – 420 stundas. Zināšanu un prasmju nostiprināšanai katram audzēknim ir nepieciešams patstāvīgā darba ieguldījums vismaz viena stunda nedēļā, t.i. vidēji 280 stundas 8 gados, 210 stundas 6 gados, 315 stundas 9 gados.

IV Mācību sasniegumu vērtēšanas kritēriji (vērtēšanas prasības), formas un veidi:

4.1. izglītojamā prasmju un zināšanu atbilstība mācību priekšmeta programmā paredzētajām prasībām (skatīt Pielikums Nr.1);

4.2. izglītojamā mācību sasniegumu vērtē ar atzīmi 10 ballu vērtējuma skalā:

4.2.1. augsts apguves līmenis: izcili – 10; teicami – 9;

4.2.2. optimāls apguves līmenis: ļoti labi – 8; labi – 7; gandrīz labi – 6;

4.2.3. vidējs apguves līmenis: viduvēji – 5; gandrīz viduvēji – 4;

4.2.4. zems apguves līmenis: vāji – 3; ļoti vāji – 2; ļoti, ļoti vāji – 1.

4.3. izglītojamā mācību sasniegumu vērtēšanas formas un veidi:

4.3.1. izglītojamā mācību sasniegumu vērtēšana noteik kontrolstundu, ieskaīšu un eksāmenu veidos;

4.3.2. izglītojamā mācību sasniegumu vērtēšanā izmanto dažādas pārbaudes formas, kas aptver visus mācību programmā paredzētos darbības virzienus, zināšanas un prasmes.

V Mācību formas, metodes:

5.1. mācību darba formas ir kontaktstundas, kas ietver:

- 1) skolotāja veikto jaunās vielas izklāstu;
- 2) skolotāja un audzēkņa darbu pie apgūstamā materiāla;
- 3) audzēkņa patstāvīgā darba stundas;
- 4) mājas darba pārbaudi;

5.2. mācību darbā izmanto vārdisku un rakstisku paskaidrojuma, dziedāšanas, spēlēšanas uz klavierēm, demonstrēšanas skaņu ierakstā metodi;

5.3. mācību darba pārbaudes formas ir kontrolstundas, ieskaītes un eksāmeni, kas ietver rakstiskus uzdevumus, dziedāšanu un spēlēšanu uz klavierēm.

VI Programmas struktūra:

6.1. pārskatāmības labad viss daudzveidīgais solfedžo kursā apgūstamais materiāls programmā ir iedalīts trijās plašās tematiskajās daļās:

- 1) muzikālās dzirdes bāzes iemaņas;
- 2) nošu raksta zīmes un apzīmējumi;
- 3) mūzikas uztvere un izpratne.

6.2. pirmā tematiskā daļa – Muzikālās dzirdes bāzes iemaņas – paredz trīs darba virzienus:

- 1) metroritma izjūtas veidošanu;
- 2) melodiskās (skaņkārtiski intonatīvās) dzirdes attīstību;
- 3) harmoniskās (foniskās un funkcionālās) dzirdes attīstību;

6.3. programmas otrā tematiskā daļa – Nošu raksta zīmes un apzīmējumi – ietver nošu raksta, dinamikas, skaņveides, kā arī tempa un mūzikas rakstura apzīmējumus.

6.4. trešajā tematiskajā daļā – Mūzikas uztvere un izpratne – būtībā saplūst kopā un saturisku jēgu iegūst visi programmas pirmajā un otrajā tematiskajā daļā iestrādātie atsevišķie elementi. Īpaša uzmanība pievērsta formveidei un faktūrai.

VII Metodiskās pamatnostādnes:

7.1. Galvenais solfedžo stundu darbības virziens ir prasmju veidošana, kā rezultātā skolnieks spēj efektīvi izpildīt kādu uzdevumu vai darbību. Vēlamais rezultāts panākams tikai ar ilgstošu, regulāru darbu. Jēdziens prasmes sevī ietver šādas darbības formas:

- 7.1.1. spēlēt;
- 7.1.2. dziedāt;
- 7.1.3. rakstīt;
- 7.1.4. noteikt dzirdi;
- 7.1.5. saskatīt notis;
- 7.1.6. ietvert radošos uzdevumos.

7.2. Otrs būtiskākais solfedžo stundu mērķis ir sniegt zināšanas. Šajā slejā nereti ir nošķirtas divējādas izziņas pakāpes:

- 7.2.1. apgūstamie jēdzieni, kuru jēga iz jāizprot un kuru apzīmējumi jāiegaumē;
- 7.2.2. priekšstati par parādībām, kuras vēlams pieminēt kādas kopējas sistēmas izpratnes un praktiskās pieredzes uzkrāšanas labad, bet kuras konkrētajā izglītības pakāpē iestrādāt vēl nav iespējams.

IX Mācību satura apguvei nepieciešamā aprīkojuma apraksts:

Mācību priekšmeta "Solfedžo" apguvei nepieciešamas klavieres, tāfele, IKT, soli un krēsli skolēniem, skolotāja galds un krēsls, plaukti mācību līdzekļu uzglabāšanai, audioaparātūra un ieraksti mūzikas valodas līdzekļu apguvei, programmas saturam atbilstošas solfedžo vingrinājumu grāmatas.

Valmieras mūzikas skolas prasmju pārbaudes vērtēšanas komponenti un vērtēšanas skala mācību priekšmetam “Mūzikas mācība, Solfedžo un mūzikas teorija”

SOLFEDŽO

10 balles (izcili)	Izglītojamaais parāda izcilas zināšanas un prasmes, kas pārsniedz attiecīgās klases mācību programmas apjomu, ir augsti attīstītas analītiskās spējas, brīvi un radoši pielieto praksē iegūtās zināšanas. Izrāda īpašu interesi par mācībām.
9 balles (teicami)	Izglītojamaais parāda nevainojamas zināšanas un prasmes atbilstoši attiecīgās klases mācību programmas prasībām. Augsti attīstītas domāšanas un intelektuālā darba prasmes, strauji progresējot veic mācību uzdevumus, prot radoši pielietot iegūtās zināšanas.
8 balles (ļoti labi)	Izglītojamā zināšanas ir dziļas un pamatīgas. Audzēknis ar izpratni var reproducēt mācību materiālu, saskata likumsakarības, tomēr vērojamas atsevišķas neprecizitātes, nesvarīgi trūkumi.
7 balles (labi)	Apgūtas mācību priekšmeta programmas prasības. Izglītojamaais prot zināšanas un prasmes izmantot pēc parauga vai pazīstamas situācijas, uzdoto veic apzinīgi, taču zināšanās un prasmēs sastopami trūkumi.
6 balles (gandrīz labi)	Apgūtas mācību priekšmeta programmas prasības. Izglītojamaais zina pamatjēdzienus, likumus, taču zināšanas un prasmes ir nepietiekami stabilas un pārliecinošas.
5 balles (viduvēji)	Mācību programma apgūta 60% apjomā, taču zināšanās un prasmēs ir daudz trūkumu un nepilnību.
4 balles (gandrīz viduvēji)	Izglītojamaais mācību vielu apguvis individuālo spēju līmenī (aptuveni 50% apjomā). Zināšanas un prasmes ir ievērojami nepilnīgas, uzdoto veic bez intereses.
3 balles (vāji)	Zināšanas un prasmes apgūtas virspusēji, tās ir nepietiekošas (mazāk nekā 50%). Izglītojamaais pieļauj daudz kļūdu, neizpilda skolotāja norādījumus, jūtamī atpaliek mācībās.
2 balles (ļoti vāji)	Apgūtas atsevišķas zināšanas un prasmes, taču nav spēju tās praktiski izmantot. Nav intereses par mācībām.
1 balle (ļoti, ļoti vāji)	Nav izpratnes par priekšmeta būtību un iemaņu tajā.